

Tablice Wielmożney Pani Pensabowey Węgoyewskiej.

Wiadomość

o

SZKOLE PANIENSKIEY

założoney w Poznaniu

przez

D. Kaulfusa

Professora w Gimnazyum Poznańskim, Członka
Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół nauk
w Warszawie.

Drukował Decker i Kompania w Poznaniu

1813.

A

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
II
257013

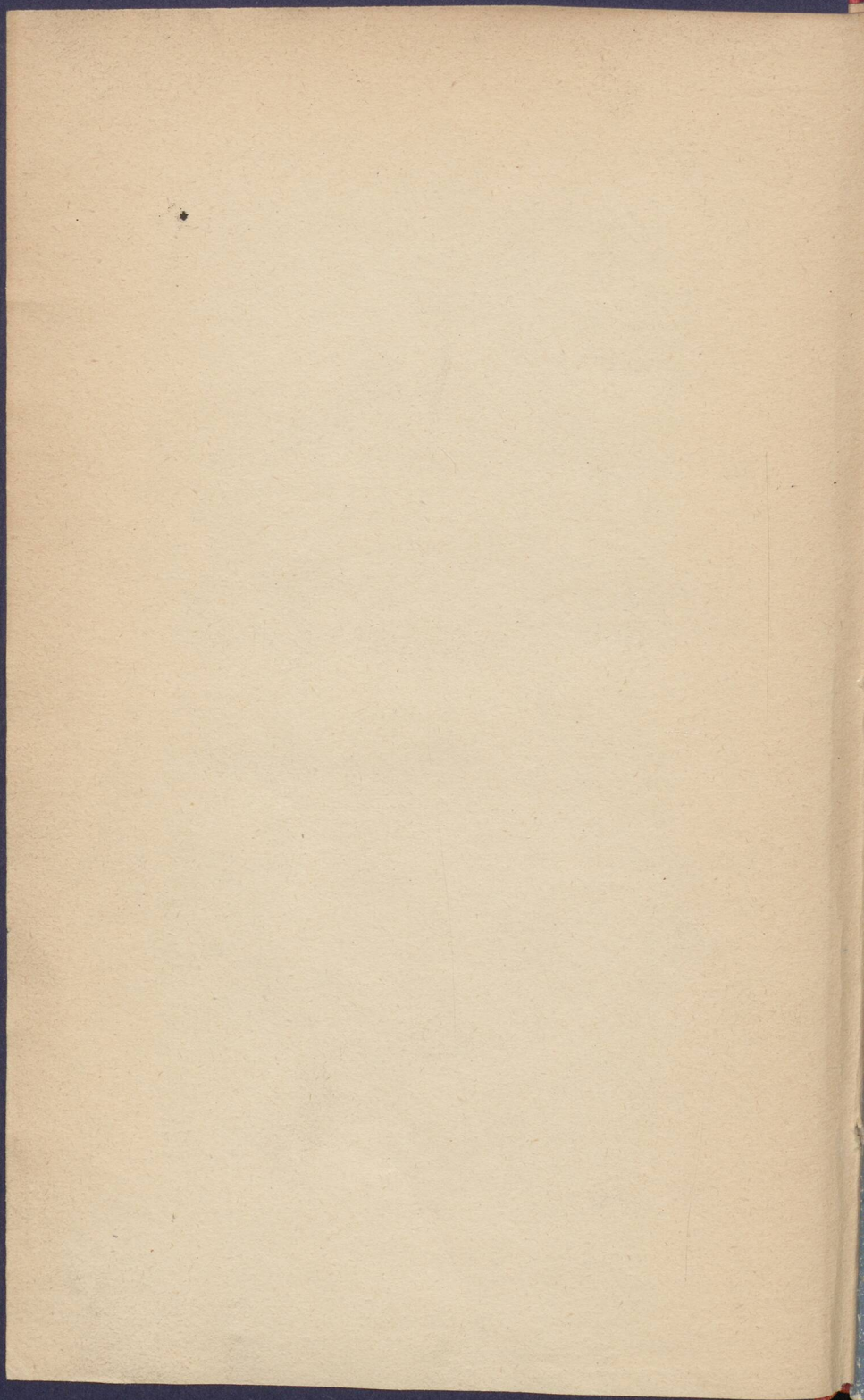
Wypożycza się
tylko do czytelní

WIDOCZNOŚĆ O ZWIĘKSZENIU WYKONANIA

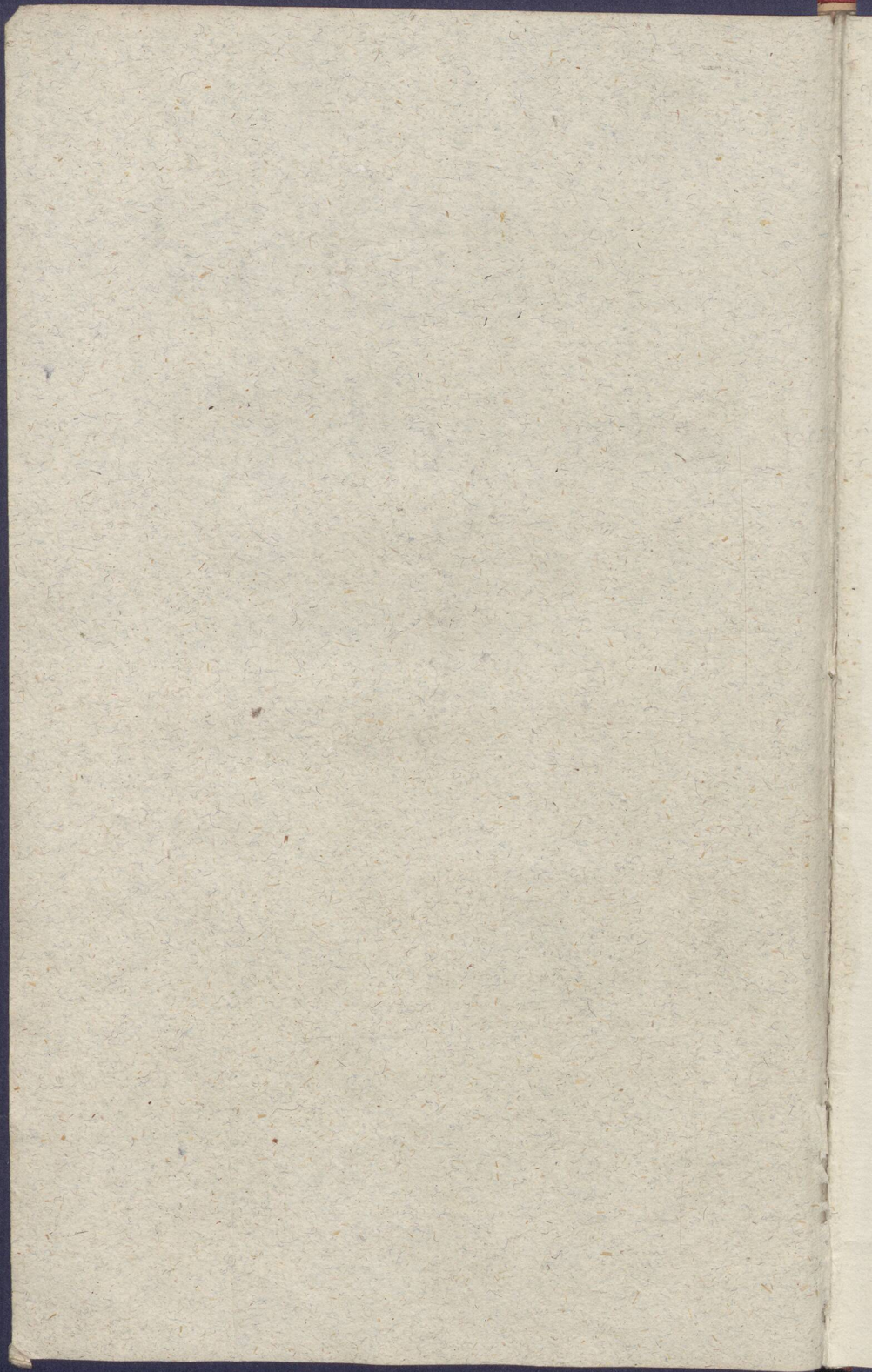

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
W POZnaniv

+

Jasnie Wielmożney Pani Janszowej Węgorskiej.

Wiadomość

o

SZKOLE PANIENSKIEY

założoney w Poznaniu

przez

D. Kaulfusa

Professora w Gimnazyum Poznańskim, Członka
Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół nauk,
w Warszawie.

Drukował Decker i Kompania w Poznaniu

1813.

A

Wiedomości

SEKCYJA PAŃSTWOWA

Biuro w Poznaniu

II. 130457

D. 130457
Biuro w Poznaniu

Biuro w Poznaniu

1813

1950 Da 2500

Niektóre mnieysze miasta w tuteyszym Departamencie pozakładały już przed wielu laty swym kosztem szkółki panieńskie. Miasto nasze *Poznań* nie posiada dotąd takiej szkoły. Rozsądni rodzice czują dobrze iey pożyteczność i potrzebę. Kilkokrotném od wielu powodowany wezwaniem ułożyłem plan, podałem go Prześwietney Dyrekcyi Edukacyney, a uzyskawszy iey potwierdzenie mam zaszczyt donieść Szanowney Publiczności, że od 1go Maja r. b. założona tu będzie Szkoła Panieńska pod moim dozorem. Spodziewam się, że krótki rys wewnętrznego iey urzędzenia dobrze będzie przyjęty od rodziców i przyjaciół prawdziwego wykształcenia płci piękney. Uwiadomienie ninieysze ten iedyuie ma zamiar, abym, oznajmując rodzicom zasady urzędzenia tey szkoły, wskazał pod jakim względem uważać ją maia, co sobie po niey obiecywać mogą, oraz ażebym dał materyą do rozważenia, czyli tak urządzoną szkołę, dla swych córek pożyteczną bydź znydą.

Główny cel każdey edukacyi iest: *wykształcenie umysłu i serca*. Do niego też i w szkole urzędzoney dla Panien wszystko dążyć powinno. Wiadomości dawane mechanicznie, i na pamięć tylko chwywane, żadney w tym względzie nie przynoszą korzyści, a raczey są

wielką do osiągnięcia jego zawadą. Cwiczenie pamięci, jako iedney z pierwszych władz umysłu, zaniebane bydź nie powinno, lecz zachowany bydź powinien środek, ażeby ćwiczenia te nie przynosiły uszczerbku wydoskonaleniu innych władz duszy. — Znajdujący się tu dawniey Instytut *JPana Kuhna* dla tego tak był użytecznym, że w nim nauki nie mechanicznie, nie na pamięć tylko, ale sposobem rozbioru dawane były. Tkwi on dotąd w wdzięczney pamięci tych osób, które się naówczas w nim uczyły, a nabyte tam ich wykształcenie, użyteczności iego dowodzi.

W rzeczy saméy wiadomości połapane tylko na pamięć, martwym są skarbem i nie mającym żadnego związku, ani z rozszerzeniem władz umysłowych, ani z wykształceniem serca; lecz nauki dawane sposobem rozbioru wzbudzią i zaostrzą rozwagę i siłę własnego myślenia, a rozkrzewione nieiako tym sposobem na niwie młodociannych umysłów, działają na wydoskonalenie wszystkich władz tychże i wykształcenie serca. Dzielnosć siły własnego myślenia, gruntownosć wyobrażeń, czystosć uczuciów, szlachetnosć czynów, rozumne i rozsądne postępowanie w całym dalszym życiu, są ich owocem.

To co w powszechności o sposobie dawania nauk dopiero powiedziałem, ieżeli iest przez wszystkich Pedagogów i światłych nauczycieli naszego wieku w szkołach dla młodzieży płci męskiej za prawidło niezaprzeczenie przyjęte, to w urzędzeniu szkoły dla płci niewieściey z następujących przyczyn za pierwszą zasadę służyć powinno.

Młodzież płci męskiej mianowicie średniego i wyższego stanu, nie wstępuje zaraz po ukończeniu lat szkolnych w zakres zamierzonego w życiu działania, lecz albo przechodzi do takich związków, których czynności pod dozorem zwierzchnika wypełniane, z natury swej zniewalają umysł do używania sił własnych, a doświadczenie rozszerza i prostuie wyobrażenia; albo idzie na Akademię w celu nabycia wyższej w naukach wiadomości. Inaczej rzecz się ma z młodzieżą *płci niewieściej*. Ta pospolicie zukończeniem lat szkolnych kończy naukę; a często Panna po wyjściu z Instytutu nauk wstępuje zaraz w przeznaczone iey od natury i zasad społecznego życia związku i czynności; gdzie zdrowy rozum, prosty rozsądek, łagodność umysłu, i szlachetność czystego serca uczuciów, koniecznie jest potrzebną, jeżeli szczęśliwość iey i iey męża nie ma być podległą zmienności. W ten czas zaś nie masz już ani czasu do przeistoczenia umysłu, ani sposobności do naprawienia wad pierwotkowego ukształcenia serca.

Nikt więc zapewne zaprzeczyć nie zechce i nie zdoła, że w szkole dla płci niewieściej urządzonej już z tego powodu nauki dawane być powinny nie sposobem *mechanicznym*, pamięć tylko i zewnętrzne ciała zdolności wydoskonalającym, ale raczej sposobem takim, który wzbudza i zaostrza działalność umysłu, wiedzie do własnego myślenia, tworzy czucia i one prostuie, gruntuie wyobrażenia, kształci serce, łagodzi namiętności, i uprawia władzę rozumu. Ten iedynie sposób może odnieść wskutku *zdrowy rozsądek*,

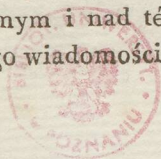
który w każdym położeniu przyszłego życia (choćby nawet nabyte wiadomości wyszły z czasem z pamięci) czyni podobnym, przez możność użycia wyćwiczonych już władz umysłowych, postępowanie zawsze z tego-czasowemi okolicznościami zgodne. A wszakże takie to postępowanie tak w ogólności dla człowieka, iak dla płci żeńskiej w szczególności, w uciążliwych losu zdarzeniach iest nayszybciej szczęśliwego albo przynajmniej znośnego życia rękoiemą.

Oprócz tey z zewnętrznych stosunków towarzyskiego życia czerpaney przyczyny, mechaniczne dawanie nauk w szkole płci piękney niemniej wielkiej podlega naganie z względu na wewnętrzną szczęśliwość. Nayszybciej owoce prawdziwego oświecenia są: *wewnętrzna harmonia władz duszy z uczuciami serca, poznanie dokładne otaczających nas przedmiotów, szczerze przywiązanie się do wszystkiego, co iest dobrém i piękném i wewnętrzna rokosz, iaką to wszystko sprawić może.* Nauki dawane mechanicznie i wiadomości na pamięć tylko, nie na rozum nabyte, nigdy tego odnieść nie mogą skutku.

W stosunkach towarzystwa ludzkiego człowiek lepiey wychowany i delikatniejszy mający uczucia, zbyt często zniewolony iest szukać własney szczęśliwości w sobie samym; a kto iey tam nie znajduie, nie masz iey dla niego. Częściej ieszcze płéć piękna w takim znajduie się położeniu. Związki i zatrudnienia męszczyzn więcey są dobrowolne, niżeli związki i zatrudnienia płci piękney. Tey nayszybciej chęci, nayszybciej

sze serca skłonności, nie raz przemocy okoliczności ulegać muszą, a często nawet ulegać powinny. I gdzież w ten czas szukać ma nagrody za utracone życia słodczy, jeżeli nie w pięknym świecie wykształconego umysłu? Nadto prawdziwemu oświeceniowi towarzyszy zawsze rozważa, roztropność i rozsądek, a za tych przewodem człowiek w każdym, gdzie go opatrność stawi, położeniu, okazuje się takim, i jakim być powinien, pełni swoje powinności i z ufnością w Bogu przestaje na wszelkiej choć nawet i skąpej życia doli. Taki sposób myślenia rodzi w człowieku wewnętrzną potrzebę zostawania zawsze w ciągłej, porządnej, i użytecznej czynności; piękne owoce tey, są: *Rzędność, spokojność duszy, i ukontentowanie wewnętrzne*, bez których w iakichkolwiek życia stosunkach nie masz szczęśliwości dla człowieka.

Kiedy zaś, iakiuż wyżej powiedziałem, mechaniczne dawanie nauk i wiadomości na pamięć tylko nabyte, wykształcenia umysłu i serca, a zatem prawdziwego oświecenia w skutku nie przynoszą, więc też wszystkie dopiero wyliczone prawdziwego oświecenia owoce, płodem ich być nie mogą. Owszem śmiało powiedzieć można, że nauki mechanicznie dawane, i wiadomości pamięcią tylko objęte, sprzeciwiają się wbrew używaniu sił własnego umysłu, a często złączywszy się z miłością własną, gdy zplodzą wielkie o sobie rozumienie, na mylnie prowadzą umysł drogi i stają się prawie nieprzebytą zawadą bezprzesądnemu zastanowieniu się nad sobą samym i nad tem co człowieka •tacza. A że dla takiego wiadomościami upstrzonego

umysłu ciągła, do pewnego zamiaru użytecznie dążąca czynność z wewnętrznego popędu jest zupełnie obcą; ztąd nudy, nieukontentowanie z siebie samych, skłonność do ustawicznej zmienności, są takich osób zwykłemi towarzyszami a nieszczęśliwość w pożyciu zawsze prawie ich skutkiem.

Nakoniec prawdziwe wykształcenie umysłu i serca nierozdzielny ma związek z delikatnością charakteru. Dobrze wychowana Panienska będzie niezawodnie z czasem dobrą żoną, czułą, rozsądną i troskliwą o wychowanie swych dzieci matką, a czując ważność i świętość swego powołania, za mężnie pokonane przykrości z tym połączone stanem, obfitą znajdzie nagrodę we wewnętrznych, które natura dla szlachetnych serc niewieścich przeznaczyła, rozkoszach.

Uwagi te zdawały mi się być potrzebne do wykazania istotnego celu edukacyi panieńskiej, do którego wszystkie rozrządzenia i sposób dawania nauk w niniejszej szkole dążyć będą. Jest albowiem u wielu ludzi panującym do tych czas przesądem, że wykształcenie *plici piękney* zasadza się na tém, żeby Panienska nabyła niektórych ciała zręczności i potrafiła kilka obcemi językami mówić. A nie rzadko zdarzają się tacy rodzice, którzy mniemają, że ich córki, skoro się nauczyły trochę tańczyć, kilka Aryi i walsów na klawikorcie lub gitarze zabrdakać, niektóre roboty kobiece dosyć zręcznie, choć niedokładnie podług musterka zrobić, i wszystkie rozmowy z grammatyk niemieckiej, francuzkiej, i włoskiej na pamięć, ale śmiało wymawiać, już dostateczną posiadają edukacją. — Nie tak

myślą rodzice rozsądni. Szkoła też niniejsza wbrew temu przesądowi wyższy daleko, iak iuż poprzednio wyjaśniłem, mając zamiar, wszystkie swe urządzenia i sposób dawania nauk, do osiągnięcia tego zastosowane mieć powinna. Cwiczenie się w dopiero wyrażonych ciała zręcznościach, nie będzie w tey szkole zaniedbane, owszem wszelkiego dołożę starania, aby każda z nich gruntownie dawana była. Lecz ćwiczenia te nie będą głównym przedmiotem, i dawnie tylko będą w godzinach nieiako do zabawy przeznaczonych. Zaś wszystkie urządzenia i sposób dawania nauk dążyć iedynie będzie do tego, ażeby w młodych umysłach wzbudzić siły własnego myślenia, i wskazać drogę do tworzenia sobie gruntownych wyobrażeń, czystych i szlachetnych uczuciów, a wykształciwszy tak ich umysły, i serca aby wzbudzić i ustalić w nich ten łagodny i delikatny charakter, który iest nayıpierwszym zadności tey płci przymiotem.

Pozostaje mi więc obzaymić Szanowną Publiczność z wewnętrzném tey szkoły urządzeniem, z naukami i ćwiczeniami, iakie w niey i iakim sposobem dawane będą.

Wyszczególnienie wszystkich drobnostków wewnętrznego urządzenia, byłoby tu zbyt obszerném i iest mniej potrzebném. Rozumiem więc, że dosyć iest powiedzieć w ogólności, że przedmioty nauk wybrane są te, które nayıbardziej potrzebne, i nayıpożyteczniejsze tey płci bydź się zdaia. Dawane będą w po-

rzędu, do wieku i pojęcia podzielonych na trzy *Klasy* Panierek stosownym. A sposób uczenia nieodstępnie zmierzać będzie do dopięcia zwyż zakreślonego celu. Prócz tego poczynione będą niektóre urządzenia, aby Paniarki dalekie od znudzenia sobie nauki, które popolicie niedyskretnego przymusu iest płodem, nawiękały wczesnie do pilności, dobrego sprawowania się, i nabywały ciekawości, gustu, i przywiązania do nauk.

Przystępię teraz do wyszczególnienia nauk, iakie w tey szkole dawane będą.

I.

J ę z y k i.

1) *Język Polski.*

Umiejętność dokładnego wysłowienia się w języku oyczystym, powinna bydz pierwszym kaźdey edukacyi zamiarem. Dla tego też i w tey szkole nayważniejszym będzie przedmiotem wydoskonalenie się w oyczystym ięzyku. — W pierwszej zaraz *Klassie* z szcze-gólniejszém staraniem wpaiana będzie Paniarkom dobra wymowa. W dwóch wyższych przystąpią nau-czyciele do czytania z Pannami dobranych wyiátków z naylepszych Autorów, a zadawane będą do własnego wypracowania przedmioty wiekowi i płci przyzwoi-te. — Te lekcye ćwiczenia się w stylu bardzo ważne

mi byż sędzę, ponieważ oprócz doskonalenia się w ^{of}przebnych wiadomościach grammatycznych ięzyka oyczystego, będą oraz naylepszym sposobem wprawiania młodych umysłów do używania sił własnych. — Pisanie małych listów pierwszym tych ćwiczeń będzie początkiem, później przystąpi nauczyciel do zadawania innych materyi, z okoliczności wydarzających się w społeczeństwie, z nauki moralney i z historyi wziętych, a zawsze do wieku i wiadomości Panien zastosowanych.) Każdą zadaną do wypracowania materyą, przejdzie naprzód nauczyciel w ustney rozmowie z Pannami, aby ie naprowadzić na drogę rozbierania porządnie rzeczy, i tworzenia własnych wyobrażeń, a w samych początkach zadane materye i na piśmie wspólnie z niemi w tym samym celu będzie wykładał.

◁ Oprócz tego w dwóch wyższych Klassach wyjątki z naylepszych Autorów dyktowane i tłómaczone będą przez nauczyciela, a w zamiarze przekonania się, czyli dobrze zrozumianemi i obiętemi zostały, przez Panny własnymi ich słowy opisywane byż muszą. Niektóre dla ćwiczenia pamięci, gustu i deklamacyi zadawane będą do nauczenia się ich na pamięć. Tym sposobem nabyte wiadomości głębiej wpoione zostaną, a rozwinięcie się władz duszy i przygotowanie umysłów do czytania w przyszłości książek z własnym pożytkiem, naturalnym będzie skutkiem.

2) *Język Niemiecki*

W Departamencie naszym niezbycie potrzebny, a dla bogatej swej literatury do wykształcenia umysłu i serca nader użyteczny, tym samym sposobem dawany będzie.

3) *Język Francuzki*

Do obcowania w wszystkich prawie towarzystwach nadzwyczajnie potrzebny, a na wykształcenie gustu tyle mający wpływu, także tym samym iak oyczysty dawany będzie sposobem, a na dokładność w wymawianiu, i pisowni szczególniejsza dana będzie bacność.

4) *Język Włoski*

Dla swej piękności, potrzebny oraz do muzyki, osobliwie Panienkom wyższego stanu, dawany będzie w naywyższej Klassie.

Nadto dany będzie w naywyższej Klassie krótki rys tego, co iest nayważnieyszém w historii literatury tych czterech ięzyków, co się tyczy nazwisk Autorów, czasu w którym każdy z nich żył, i matery w których kaźden pisał, ażeby w przyszłości kaźda z Panien znała wybor książek, iakie iey szczególniey do czytania pozostaią.

II.

N a u k i.

1) *Rachunki*

dawane będą we wszystkich trzech Klassach, szczególnie rachowanie bez używania znaków tak potrzebne płci żeńskiej w iey stosunkach. Zadania bra-
ne będą z codziennie w gospodarstwie wydarzających się przypadków.

2) *Kalligrafia*

również we wszystkich trzech Klassach. Nauczyciel przyłoży starania, aby Panienci uprawiały się w równe i piękne pisanie.

3) *Historya*

iako nauka przykładająca się naywięcej do wykształcenia umysłu i serca człowieka, dawana będzie we wszystkich Klassach. W pierwszej opowiadane będą niektóre ważne zdarzenia, sposobem do pojęcia młodzieży tey Klassy zastosowanym. W drugiej dany będzie krótki rys nayważniejszych rzeczy z historyi powszechney; trzecia Klasa przystąpi do uczenia się historyi starożytney, średniej i nowey w porządku czasu; nie tak co do wydarzeń politycznych iak bardziej co do poznania charakterów znamienitych ludzi wszystkich wieków, a szczególnie czynów szlachetnych płci żeńskiej, iako to *Kornelii, Oktawii i. t. d.*) Wcałym ciągu i przy każdej okoliczności, iakie historya

podaje, nauczyciel starać się będzie wyklądać każdą z nich w ten sposób, aby oświecić umysł, i wykształcić serce do cnoty, obyczajności, miłości Boga, bliźniego i oyczyzny.

Przy końcu każdej lekcyi będą Panienki zawsze to powtarzać, co przez nauczyciela opowiadane było, w zamiarze aby nie tylko spamiętały opowiedziane czyny, ale oraz aby się ćwiczyły w opowiedzeniu ich same ustnie z dokładnością i przyjemnością. Nadto historya Polska dawana będzie w trzeciej Klassie w sposobie piękney płci przyzwoitym.

4) *Jeografia.*

Jeografia polityczna co moment podpada odmianom, i wiadomość wszystkich iey szczegółów nie jest tak dalece płci żeńskiej potrzebną. Z tych dwóch przyczyn, nauka tey wiadomości w szkole Panien ten musi mieć zamiar, aby im dadź poznać w powszechności położenie ziemi, nazwisk iey części, i wód, późniey nazwiska krajów, wyobrażenie o klimatach, produktach, kulturze i t. d.) Nauczyciel starać się będzie wpaiać w wyobraźnię Panien położenie każdej części świata i każdego w szczególności kraju względem drugiego, aby ie sobie bez mapy nawet wystawić mogły, a szczególnie nauczy ich tego, co nie podpada odmianom. — Z większą dokładnością dawana będzie Jeografia *ziemi oyczystey*.

W naywyższej Klassie będzie także wyłożony Panom stosunek ziemi naszey do słońca, Planet i t. d. aby ie od przesądów zachować.

5) *Historia Naturalna.*

Nauka ta tak użyteczna do oświecenia człowieka, dawana częstokroć bywa tylko dla zabawy. W szkole Panien iednakże tak nauka ta, iak i inne, nie może być dawana z szczegółami do iey systematu należącemi, ale będzie dawana w celu, aby oświecić umysł, wzbudzić w młodych sercach uczucia religijne, napełnić ie miłością i uszanowaniem dla Stwórcy, okazać doskonałość całej natury, a zapobiedz wyobrażeniom ograniczonym. Poznanie przy tém stworzeń i płodów natury do pospolitego użycia w gospodarstwie zdalnych, szczególniejszym będzie w tém mieyscu przedmiotem.

W naywyższej Klassie obeznawać się będą Panienci z naypotrzebniejszemi wiadomościami Fizyki.

6) *Nauka Gustu.*

Gust dobry w każdym względzie iest potrzebnym, iest nieiako własnością płci żeńskiej, i ma wpływ nie tylko na przyjemności życia prywatnego, ale i na charakter moralny. Dla tego też w szkole Panien doskonalenie gustu nigdy z oka spuszczone być nie powinno, a w godzinach gdzie Panny w stylu ćwiczyc się będą, szczególniejsza na to zwrócona być musi uwaga. W naywyższej zaś Klassie wskazane będą w osobney lekcyi prawidła nauki o guście (Aesthetyki), aby w przyszłości nie podług przypadkowego domniemania, ale podług tych sądzić mogły, dla czego rzecz iedną piękną, a inną szpetną być uważają. W tym też celu wystawi się Panienkóm wiadomość naycelniejszych przedmio-

tów kunsztów i literatury, tak Starożytney iako i Nowey, również i naylepszych tłumaczeń dzieł sławnych.

7) *Nauka Moralna.*

Zamiarem tey nauki iest dadź młodym umysłom dokładne wyobrażenie o godności natury człowieka; wpoić wnie zasady, że człowiek powinien żyć cnotliwie, ponieważ cnota człowiekowi przystoi, zdo bi go i iest iedynym sposobem podobania się Stwórcy i dobrym ludziom, wzbudzić i ustalić w nich szacunek dla czynów wspaniałych, i chęć do podobnego działania. Nauka ta dawana będzie przez wzorowe wystawienie czynów cnotliwych, obok wad i błędów, które się w pospolitem życiu przytrafiają; w trzeciey zaś Klasse przez dokładne wyłuszczenie obowiązków człowieka w społeczności żyjącego.

8) *Religia.*

Nauka Religii iako niezbycie potrzebna do wykształcenia umysłu i serca człowieka, dawana będzie z szczerą pilnością od osobnych nauczycieli każdego wyznania, a Paniąkom Religii Katolickiey przez Duchownego.

III.

S z t u k i

1) *Rysunki*

dawane będą w sposobie, aby pogodzić zabawę, gust i pożyteczność.

2) *Roboty Kobięc*

Robienie pończoch —, szycie —, roboty igliczkowe po-
dług desygniów; — haftowanie; — robienie stroików
na głowę i krawiecka robota. >

Lekcyje te dawane będą przez osobną nauczyciel-
kę zaufanie publiczności posiadającą, w przytomności
Guwernantki, w tych godzinach rozmawiano będzie w
języku Francuzkim.

Szczególne Urządzenia.

- 1) Na końcu każdego miesiąca odbierze każda z Panien
zaświadczenie swojej pilności i sprawowania się ode-
mnie podpisane, aby rodzice odebrawszy wiadomość
o postępach swych córek, przez pochwałę albo na-
ganę, mogli się do wydoskonalenia ich przyczynić.
- 2) Co rok przed *S. Michałem* będzie *Popis publiczny*.
- 3) Panienki ubogich rodziców znamienitemi celujące
talentami, i mające ochotę formowania się na nauczy-
cielki w przyszłości, będą przyjmował *bezpłatnie* i po-
trzebnych im książek dostarczyć ofiaruję się, z tym
jednak warunkiem, aby w przyszłości przez ciąg swe-
go w Poznaniu pobytu, skoro już do tego będą zda-
tne, co tydzień *godzinę iedną* w tej szkole *bez nagrody*
dawały.
- 4) Rodzicom chcącym oddadź swe córki do mnie na
pensyą mam honor oznaczyć:
że nad takimi bezpośrednio dozór, tak co do oby-
czajów, porządku, iakoli też nauk — aby każda z Pa-
nien wyznaczoną iey przezemnie lub przez innych

nauczycieli robotę domową wykonała — mieć będzie JPanna Fallot Guwernantka języka Francuzkiego, która znaioma już Publiczności, posiada iey zaufanie; a ia czuwać pośrednio nie zaniedbam, ażeby wszystko działo się z pożytkiem dla Panien, i z ukontentowaniem dla rodziców. Przez ustawiczne obcowanie z JPanną Fallot będą miały Panienki sposobność ćwiczenia się w języku Francuzkim co do potoczney mowy. — Muzyka i tańce dawane będą przez osobnych metrów w przytomności Guwernantki.

Mieszkanie moje wraz ze szkołą Panięską iest w domu JPani Witte, w którym dawniey znajdował się Instytut JP. Kuhna. Należy do niego oprócz, w którym Panienki w godzinach od nauk wolnych mieć mogą niewinną a zdrowiu ich pożyteczną rozrywkę pod okiem Guwernantki.

Ugodzone kwantum od Panien na Pensyą oddanych, płacić się będzie z góry co kwartał, od nauk zaś w teyże szkole, miesięcznie.

Poznań dnia. 6. Marca 1813.

D. Kaulfus, Prof.

